

УДК 338.43:504

**УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ****Зима О.Г., Птащенко О.В., Кошарна В. В.****MANAGEMENT OF BUSINESS ACTIVITY OF ENTERPRISES
IN MODERN CONDITIONS OF BUSINESS****Zyma O., Ptashchenko O., Kosharna V.**

В статті розглянуто основні елементи ділової активності. Ділову активність розглядають як виробничу та комерційну діяльність, що спрямована на просування підприємства на ринках продукції, праці, капіталу; - це успішність вкладених зусиль, ресурсів, ефективність менеджменту. Управління діловою активністю виступає невід'ємною частиною управління фінансово-господарською діяльністю промислового підприємства, а в кризовий та посткризовий періоди набуває ще більш важливого значення, оскільки передбачає реальні кроки щодо відновлення втрачених під час дії світової фінансово-економічної кризи позицій суб'єкта господарювання на ринках товарів і послуг.

Ключові слова: маркетинг, маркетингові комунікації, маркетинг послуг, спортивний маркетинг, інтегровані маркетингові комунікації

Постановка проблеми. Ділова активність суб'єктів господарювання є важливим індикатором розвитку й ефективності ведення фінансово-господарської діяльності. Вона дає змогу діагностувати проблеми системного характеру на різних рівнях управління та своєчасно вжити заходів щодо їх усунення, що сприяє зниженню ризиків невдач, підвищенню ліквідності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Розвиток ринкових відносин, який характеризується ускладненням бізнес-процесів, підвищенням необхідного рівня наукоємності виготовленої продукції, скороченням життєвого циклу товарів та розвитком інформацій призводить до усвідомлення важливості й необхідності впровадження інновацій та забезпечення інноваційної активності. За допомогою інновацій здійснюється систематичний процес створення, впровадження нових товарів, техніки чи технології (виробництва, управління, інформативно-забезпечення тощо), або зниження собівартості

вже існуючої продукції, з метою підвищення ділової активності та отримання соціально-економічного ефекту [1]. Таким чином, інновації виступають важливою функціональною зоною ділової активності підприємств.

Відтак, особливої актуальності набуває аналіз й оцінка ділової активності як передумови ефективності функціонування, що дозволить попередити проблемні аспекти діяльності підприємства і своєчасно внести корективи в стратегію його розвитку.

Управління діловою активністю виступає невід'ємною частиною управління фінансово-господарською діяльністю промислового підприємства, а в кризовий та посткризовий періоди набуває ще більш важливого значення, оскільки передбачає реальні кроки щодо відновлення втрачених під час дії світової фінансово-економічної кризи позицій суб'єкта господарювання на ринках товарів і послуг.

Аналіз досліджень і публікацій. Результати наукових досліджень з розвитку методичних підходів до оцінки ділової активності підприємств у сучасних умовах висвітлено в роботах вітчизняних і зарубіжних учених, а саме: В. Ковальов, О. Волкова, В. Бочаров, А. Шеремет, Е. Негашев, Л. Донцова, Н. Никифорова та ін.

Мета даного дослідження. Метою роботи є розгляд формування та розвитку ділової активності в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазвичай у теорії управління, теорії менеджменту під системою управління розуміють наявність суб'єкта і об'єкта управління та зв'язки між ними; взаємозв'язок між рівнями управління. У даному науковому дослідженні система управління розвитком розглядається з позиції підтримки результативності господарської діяльності, тобто в її основу покладено стан ресурсів, результатів, процесів, управління якими дозволяє отримати оптимальне фінансово-економічне становище підприємства у будь-

якому ринковому середовищі. Розвиток здебільшого пов'язують зі змінами, більш якісним станом, поліпшенням діяльності.

Отже, система управління розвитком має сприяти підвищенню ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства на основі системного підходу до управління економічними процесами на підприємстві, комплексної оцінки результатів діяльності, інтеграції виробництва, реалізації, інвестування і кредитування з метою отримання запланованих показників функціонування.

Ділову активність розглядають як виробничу та комерційну діяльність, що спрямована на просування підприємства на ринках продукції, праці, капіталу; - це успішність вкладених зусиль, ресурсів, ефективність менеджменту [2].

Ділова активність підприємства – це комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства, а тому визначається системою таких критеріїв, як місце підприємства на ринку конкретних товарів, географія ділових відносин, репутація підприємства як партнера, активність інноваційно-інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність [3]. Ділова активність – багатогранна і багаторівнева категорія, яка в ринкових умовах стає інтегральною характеристикою господарюючого суб'єкта щодо його відповідності об'єктивним, зовнішнім відносно нього, економічним умовам.

Ділова активність підприємства може бути визначена як комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображає ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів. Показникам ділової активності та конкурентоспроможності підприємства притаманні такі властивості, як порівняльність (показник виявляється за умов порівняння одного об'єкта з іншим) і динамічність (показник не може розглядатися як довгострокова характеристика незалежно від ефективності діяльності підприємства).

Отже, під управлінням діловою активністю підприємства пропонується розуміти комплекс управлінських рішень, спрямованих на забезпечення зростання обсягів фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання за умов посткризового відновлення економічної кон'юнктури.

Управління діловою активністю охоплює різні сфери діяльності підприємств. Такими сферами можуть бути виробнича, фінансова, інноваційна, соціальна, екологічна тощо. У процесі аналізу економічної літератури було визначено, що більшість вчених зосереджують свою увагу на двох основних аспектах управління діловою активністю:

соціально-економічне управління;

управління ефективністю господарської діяльності [5].

Як і будь-який процес управління, безпосередньо управління діловою активністю здійснюється в умовах дії сукупності внутрішніх і зовнішніх факто-

рів, урахування дії яких є обов'язковим завданням для забезпечення успішності впровадження управлінських рішень у практичну площину.

Ділова активність в організації проявляється в динамічності її розвитку, досягненні нею поставлених цілей, що відображають натуральні і вартісні показники, в ефективному використанні економічного потенціалу, розширенні ринків збуту своєї продукції.

Як уже зазначалось, ключовими критеріями ділової активності на макrorівні є відповідні індекси - якісні оцінки динаміки, які розраховують як середні арифметичні зважені балансів оцінок економічного стану підприємств, рівня запасів і очікуваного економічного стану. Використання індексів ділової активності забезпечує відстеження циклічної динаміки економічних процесів і дає змогу спрогнозувати спади чи піднесення циклів, тобто передбачити зміни в діловій активності.

На сьогодні в світі розраховують понад 100 основних індексів, об'єднаних у три типи: фондові, зведені (інтегральні), рейтинги, які відображають кон'юнктуру та тенденції розвитку певних галузей і секторів економіки. Цілу низку комплексних показників ділової активності підприємств на макrorівні розраховують міжнародні організації.

В Україні органи державної статистики розраховують індекси ділової активності підприємств за результатами кон'юнктурних обстежень ділової активності підприємств. Такі обстеження проводяться щоквартально шляхом анкетування підприємств промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту і торгівлі.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що з позиції підтримання результативності господарської діяльності система управління розвитком промислового підприємства – це сукупність управлінських рішень, спрямованих на забезпечення задовільного стану підсистем управління – управління платоспроможністю, фінансовою стійкістю, діловою активністю, рентабельністю, майном, грошовими потоками, – процес реалізації яких дозволяє досягти поставлених цілей у коротко-, середньо- і довгострокових періодах часу.

Література

1. Войнаренко М. П. Ділова активність підприємств: проблеми аналізу та оцінки : [монографія] / М. П. Войнаренко, Т. Г. Рзаєва. - Хмельницький : ХНУ, 2008. - 284 с.
2. Гарасюк О. А. Проблеми щодо сутності поняття "ділова активність підприємства" / О. А. Гарасюк, М. Ю. Ігнатенко // Вісник КТУ. - 2010. - № 22. - С. 62-68.
3. Дафт Р. Л. Менеджмент / Р. Л. Дафт. - СПб. : Питер, 2001. - 832 с.
4. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / Питер Ф. Друкер ; [пер. с англ.]. - М. : Вільямс, 2003. - 272 с.
5. Куриленко Т. П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності [Електронний ресурс] / Т. П. Куриленко // Науковий вісник Академії муніципального управ-

- ління, серія "Економіка" : зб. наук. праць. - К. : АМУ, 2009. - Вип. 6. - Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_ekon/2009_6/ZMIST.htm.
6. Лыгина Н. И. Аспекты предпринимательства и деловой активности в экономических системах / Н. И. Лыгина, И. Г. Паршутина // Вестник Тамбовского университета. - Сер.: Гуманитарные науки. - 2009. - № 5. - С. 300-307.
  7. Марченко О. І. Фінансові аспекти ділової активності / О. І. Марченко // Фінанси України. - 2007. - № 5. - С. 136-143.
  8. Нейф Н. М. Методологические подходы к оценке деловой активности предприятия / Н. М. Нейф, Н. А. Дозорова // Вестник Ульяновской государственной сельскохозяйственной академии. - 2011. - № 3. - С. 135-140.
  9. Післякризовий розвиток економіки України: засади стратегії модернізації / [Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, Я. В. Бережний та ін.]. - К. : НІСД, 2012. - 144 с.

References

1. Voynarenko M. P. Dilova aktivnist' pidpnyemstv: problemy analizu ta otsinky : [monografiya] / M. P. Voynarenko, T. H. Rzayeva. - Khmel'nyts'kyu : KHNУ, 2008. - 284 s.
2. Harasyuk O. A. Problemy shchodo sutnosti ponyattya "dilova aktivnist' pidpnyemstva" / O. A. Harasyuk, M. YU. Ihnatenko // Visnyk KTU. - 2010. - № 22. - S. 62-68.
3. Daft R. L. Menedzhment / R. L. Daft. - SPb. : Pyter, 2001. - 832 s.
4. Druker Pyter F. Zadachy menedzhmenta v KHKHI veke / Pyter F. Druker ; [per. s anhl.]. - M. : Vyl'yams, 2003. - 272 s.
5. Kurylenko T. P. Teoretychni aspekty vyznachennya dilovoyi aktivnosti [Elektronnyy resurs] / T. P. Kurylenko // Naukovyy visnyk Akademiyi munitsypal'noho upravlinnya, seriya "Ekonomika" : zb. nauk. prats'. - K. : АМУ, 2009. - Вуп. 6. - Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_ekon/2009_6/ZMIST.htm.
6. Lyhyna N. Y. Aspekty predpnyematel'stva y delovoy aktivnosti v ekonomicheskyykh systemakh / N. Y. Lyhyna, Y. H. Parshutyna // Vestnyk Tambovskoho unyversyteta. - Ser.: Humanytarnye nauky. - 2009. - № 5. - S. 300-307.
7. Marchenko O. I. Finansovi aspekty dilovoyi aktivnosti / O. I. Marchenko // Finansy Ukrayiny. - 2007. - № 5. - S. 136-143.
8. Neyf N. M. Metodolohicheskiye podkhody k otsenke delovoy aktivnosti predpnyatyua / N. M. Neyf, N. A.

Dozorova // Vestnyk Ul'yanovskoy hosudarstvennoy sel'skokhozyaystvennoy akademyy. - 2011. - № 3. - S. 135-140.

9. Pisyakryzovyy rozvytok ekonomiky Ukrayiny: zasady stratehiyi modernizatsiyi / [YA. A. Zhalilo, D. S. Pokryshka, YA. V. Belin's'ka, YA. V. Berezhnyy ta in.]. - K. : NISD, 2012. - 144 s.

Зима О.Г., Птащенко Е.В. Кошарная В.В. Управление деловой активностью предприятий в современных условиях хозяйствования

В статье рассмотрены основные элементы деловой активности. Деловой активности рассматривают как производственную и коммерческую деятельность, направленную на продвижение предприятия на рынках продукции, труда, капитала; - это успешность вложенных усилий, ресурсов, эффективность менеджмента. Управление деловой активностью выступает неотъемлемой частью управления финансово-хозяйственной деятельностью промышленного предприятия, а в кризисный и посткризисный периоды приобретает еще более важное значение, поскольку предполагает реальные шаги по восстановлению утраченных во время действия мирового финансово-экономического кризиса позиций предприятия на рынках товаров и услуг.

Ключевые слова: маркетинг, маркетинговые коммуникации, маркетинг услуг, спортивный маркетинг, интегрированные маркетинговые коммуникации

Zyma O., Ptashchenko O., Kosharna V. Management of business activity of enterprises in modern conditions of business

The article considers the main elements of business activity. Business activity is considered as a production and commercial activity, aimed at promoting the company in the markets of products, labor, capital; - it is the success of the efforts, resources, management efficiency. Management of business activity acts as an integral part of the management of financial and economic activity of an industrial enterprise, and in crisis and post-crisis periods becomes even more important as it provides for real steps for the restoration of the positions of the entity in the markets lost during the world financial and economic crisis. goods and services.

Keywords: marketing, marketing communications, marketing services, sports marketing, integrated marketing communications

Рецензент: д.е.н., доц. **Овчаренко Є.І.**

Стаття подана 18.06.2017.